

LEUKALEIKKAUS YLÄ- JA ALALEUKAAN

Leukaleikkaus tehdään kasvun päätyttyä, itse olin 23-vuotias kun minulle tehtiin leukaleikkaus. Leikkauksessani tuotiin yläleukaa n.7mm ylös- ja eteenpäin sekä 3mm vasemmalle. Alaleukaa tuotiin myös noin 7mm eteenpäin. Tavoitteena oli saada ylä- ja alahampaat kohdakkain, madaltaa pitkulaisia kasvoja ja tuoda kasvojen keskiosaa ulospäin profiilin parantamiseksi.

Puoli vuotta ennen leikkausta minulle laitettiin hammasraudat ja jo aikaisemmin oiottuja hammaskaaria hiukan levitettiin. Kävin myös muutamalla leikkauksen suunnittelukäynnillä ja kasvoistani otettiin useita valokuvia ja röntgenkuvia ja hampaista kipsimalleja. Viimeisellä käynnillä ennen leikkausta minulle näytettiin kipsistä rakennettu malli siitä kuinka hampaani leikkauksen jälkeen asettuisivat sekä piirroksia uudesta tulevasta profiilista.

Leikkaus tapahtui kokonaan suun kautta. Alaleuan leikkauksesta poskien sisäpinnoille tuli noin 6 cm pituiset arvet jotka hävisivät täysin kahdessa viikossa. Yläleuan siirrosta leikkausarvet tulevat niin ylös ikenen yläpuolelle että niitä ei näe missään vaiheessa.

Leikkausta edeltävänä päivänä hain sairaalasta esilääkkeitä ja sisälle sairaalaan tulin vasta leikkausaamuna. Aamulla jännitti kovasti vaikka olin neuvojen mukaisesti yrittänyt ajatella leikkausta ja varautua tulevaan. Onneksi oli saattaja mukana! Leikkaussaliin minut vietiin klo:9.00. Leikkaus kesti 6,5 tuntia. Seuraavan kerran heräsin sitten lupausten mukaisesti vasta seuraavana päivänä teho-osastolla klo:13.00.

Minut oli pidetty nukutuksessa ja hengityskoneessa HYKS:in tavan mukaan vuorokausi koska leukaleikkauksen jälkeen saattaa joskus tulla yllätyksiä jos potilas turpoaakin huomattavasti kaulan kohdalta. Nukutus takaa myös rauhallisen alun paranemiselle ja estää leikkauksen jälkeistä pahoinvointia.

Minulle kerrottiin että leikkaus oli mennyt hyvin vaikka verta oli vuotanut reilusti. Lisäveren ansioista arvot kuitenkin nousivat nopeasti. Verenvuoto leikkauksessa on hyvin yksilöllistä, joillakin verta vuotaa vain kymmenesosa siitä mitä toisilla.

*Leikkauksen jälkeinen päivä,
olen juuri päässyt osastolle.*

2 päivää leikkauksesta.

Leikkauksen jälkeinen päivä ja toinenkin yö oli sumea, nukuin paljon luultavasti lääkkeiden ansioista! Sain vielä osastollakin lisäverta ja välillä hengittelin happimaskiin kun tuntui ahdistavalta kaulan turvotuksen takia. Toisena päivänä olin jo sitten hereillä. Olo oli väsynyt mutta särkyjä ei tarvinnut kokea vahvan lääkityksen takia. Pääsin eroon kaikista kolmesta tipasta ja hoitaja vei suihkuunkin.

Join paljon mehua ja vettä ensimmäisinä päivinä koska kurkku oli aran ja kuivan tuntuinen.

Olo oli välillä tosi kurja kun kurkusta ja nenästä vuosi hiljalleen verta joka aiheutti tukkoisuutta hengitykseen. Nukuin 1-2 tuntia kerrallaan ja sen jälkeen pidin aina nenän"putsausoperaation" hoitajan näyttämällä tavalla. Olin todella väsynyt myös öisin koska yhtenäistä unta ei ollut ensimmäisinä öinä.

Pidin kylmäpussia paljon poskilla ja hoitaja laittoi reiteen piikkejä tasaiseen tahtiin joten kipuja ei pientä jomotusta lukuunottamatta ollut.

Kolmantena päivänä osastolla jaksoin jo kävellä ja syödä sosekeittoja ja vanukkaita! Turvotus tuntui laskevan silmissä ja mustelmat vaihtoivat väriä. Joka kerta kun katsoin peiliin olin jotenkin muuttunut. Sairaalassa käyneistä vieraistani oudointa oli se että minulla ei ollut kuin yksi ilme!

Puhuminen hengästytti ja artikulointi oli vaikeaa ensimmäisinä päivinä. Hammaslääkäri asensi hammasrautoihin alahampaista ylähampaisiin kuminauha-vedot jotka ohjasivat mihin hampaiden tulisi asettua. Aloin varovasti pestä hampaitakin nyt kun suu aikesi niin, että harja mahtui sisään.

Minulle ei tullut tuntohäiriöitä alaleukaan tai alahuuleen mikä oli hyvä, koska ne ovat niitä kriittisimpiä paikkoja. Sen sijaan minulla oli koko oikea poski ja nenän oikea puoli tunnoton noin 3-5 viikkoa.

Olin sairaalassa viikon ja se oli mielestäni tarpeen. Vasta viimeisenä päivänä jaksoin lukea ja katsella televisioita, muuten vaan makoilin, söin tai nukuin.

Odotin kovasti kotiinpääsyä ja olinkin sitten aika pettynyt kun sama väsymys jatkui vielä kotonakin. Olin tosi herkällä päällä ja ja saatoin itkeskellä kun en jaksanutkaan pedata sänkyä tai syödä juuri tekemääni ruokaa! Kahtena iltana otin nukahtamislääkettä ja olo parani huomasti kun sain nukuttua 6 tuntia yhteen putkeen. Nenäverenvuoto ja kurkun arkuuskin hellittivät vähitellen ja vaihdoin sosekeiton perunamuusiin!

Puhuminen väsytti edelleen ja välillä leuat tuntuivat painavilta möhkäleiltä jotka eivät rentoutuneet millään.

Viikko leikkauksesta

Kotona söin vielä ensimmäiset päivät särkylääkettä koska poskipäitä jomotti ajoittain. Jostain syystä toista korvaani särki myös kovasti muutamana päivänä.

Ensimmäinen viikko meni kun selailin lehtiä, otin kolmet päiväunet päivässä ja katselin hieman televisioita. Kävin pari kertaa ulkonakin haukkaamassa happea. Tunto alkoi palata poskeen ja nenään ja artikulointi sujui paremmin. Posket tuntuivat kuitenkin jäykiltä, ja kitalaki oli oudon oloinen ja tunnoton.

10 päivää leikkauksesta

Palasin töihin 4 viikkoa leikkauksen jälkeen. Vielä silloinkin suu ja leuat tuntuivat jäykiltä ja poskipäät ja leukaperät olivat hieman turvoksissa. Paljon puhuminen tuntui selvästi rasittavan leukoja ja ylähuulen kankeus ja artikulointivaikeus häiritsivät ajoittain.

Eniten "vaivaa" aiheutti se että söin pelkkää soseruokaa 6 viikkoa ja kuskasin ruokaa mukanani joka paikkaan. Kekseliäisyyskin tuntui loppuvan ruokien suhteen. Mutta ilo oli sitä suurempi kun aloin sitten vähitellen syödä taas leipää ja muuta oikeaa ruokaa. Ensin oli hankalaa haukata leipää mutta vähitellen suu alkoi avautua kunnan mittoihin.

Oli mukava huomata kuinka tunto vähitellen palautui poskiin ja nenään ja 6 viikkoa leikkauksen jälkeen tuntui jo melkein normaalilta. Poskissa oleva kankeus kuitenkin pysyi vielä noin kuukauden ja omasta mielestäni se sai hymyn näyttämään teennäiseltä.

Kitalaki tuntui vielä kahdeksankin viikon jälkeen välillä oudolta ja oli täysin tunnoton. P ja M-kirjaimia oli välillä vaikea lausua koska ylähuuli on vielä jäykähkö.

Nenääkin välillä aristi sisäpuolelta. Hymyileminen kuitenkin jo onnistuu ja siitä huomaa että yläiäkenet eivät enään paljastu hymyillessä samalla lailla kuin ennen leikkausta. Suurin ero on kuitenkin purennassa koska nyt hampaat menevät hienosti kohdakkain.

Pureskeleminen tuntui aika pitkää oudolta koska hampaita ei uskaltanut purra lujasti vastakkain koska se sai posket kirstymään epämiellyttävästi.

1kk leikkauksesta, vielä on turvotusta.

8kk leikkauksen jälkeen. Leukaa jomottaa välillä oikealta puolelta mutta muuten on hyvä olo. Kitalaki on ylähampaiden takaa tunnoton mutta tunto saattaa hiljalleen palailla vielä jopa 2 vuoden ajan. Artikulointi on palautunut mutta puhe tuntui loppujen lopuksi oudolta vielä noin 5 kk leikkauksesta.

Ennen leikkausta ajattelin että se ei varmaan paljoa muuta ulkonäköäni. Nyt huomaan kuitenkin saaneeni hymyn joka paljastaa vain hampaat eikä enään ikeniä. Lisäksi profiilini on parantunut ja olen saanut poskipäät. Purentakin tuntuu asettuneen luonnolliseen asentoon.

Laukaleikkaus on iso leikkaus eikä toipuminen loppu sairasloman loppuun. Välillä olin todella huolestunutkin kun esim. puheen normalisoituminen kesti niin pitkään, samoin kuin kasvojen kankeus. Olen silti erittäin tyytyväinen että menin leikkaukseen.